

# Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanım Seviyeleri Belirleme Ölçeği

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanım Seviyeleri Belirleme Ölçeği*.  
Turkish Psychological Scales. Retrieved from  
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17650>

## Öz

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanım Seviyeleri Belirleme Ölçeği (BİT-KÖ), Kutluca, Arslan ve Özpınar (2010) tarafından geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçek, bireylerin Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) kullanımına yönelik tutumlarını, kaygı düzeylerini, güvenlerini ve teknolojiye verdikleri değeri ölçmeyi amaçlamaktadır. Toplamda 30 maddeden oluşan bu araç, 4 alt boyuta sahiptir ve 4'lü Likert Ölçeği formatında derecelendirilmiştir. Ölçeğin genel güvenirlik katsayısı (Cronbach Alfa) 0.91 olarak hesaplanmıştır, bu da yüksek düzeyde iç tutarlılığına işaret etmektedir.

## Anahtar Kelimeler

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT), Kullanım Seviyeleri, Tutum, Kaygı, Güven, Psikometrik Özellikler, Ölçek Geliştirme.

## Yazarlar

Kutluca, T., Arslan, S., Özpınar, ?.

## Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin BİT kullanımına ilişkin mevcut seviyelerini, eğitimlerini ve psikolojik yaklaşımların güvenilir ve geçerli bir şekilde belirlemektir. Geliştiriciler, özellikle eğitim ortamlarında teknoloji entegrasyonunun başarısını etkileyen temel faktörleri (güven, kaygı, tutum) ölçmek için standart bir araç sağlamayı hedeflemiştir.

Ölçek, kullanıcıların sadece teknolojik araçları ne sıklıkta kullandığını değil, aynı zamanda bu araçlara karşı geliştirdikleri duygusal ve bilişsel tepkileri de inceleyerek, BİT kullanımının derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır.

## Yapı

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanım Seviyeleri Belirleme Ölçeği, BİT kullanımının dört temel psikolojik boyutunu ölçen çok faktörlü bir yapıyı temsil etmektedir. Bu dört alt boyut, bireyin teknolojiye karşı geliştirdiği karmaşık ilişkileri kapsamaktadır.

Ölçeğin alt boyutları ve madde sayıları şunlardır:

**İtibar/Saygı (8 madde):** Bireyin BİT'e verdiği değer ve gelişmeleri takip etme isteği.

**Kaygı (9 madde):** BİT kullanımının potansiyel olumsuz sonuçlarına yönelik endişe veya yaratıcı düşünmeyi kısıtlama korkusu.

**Güven (6 madde):** BİT'in eğitimde veya günlük yaşamda etkin ve doğru bir şekilde

kullanılabileceğine dair inanç.

**Tutum (7 madde):** B?T ile ilgili ekstra eğitim veya kurslara katılma isteği gibi olumlu veya olumsuz genel eğilimler.

## Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, keşfedici Faktör Analizi teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Faktör analizine başlanmadan önce, verilerin analize uygunluğunu değerlendirmek amacıyla **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** katsayısı ve Bartlett Sphericity Testi uygulanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda, **KMO** değeri 0.90 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, örneklem büyüklüğünün faktör analizi için mükemmel düzeyde yeterli olduğunu göstermektedir (genellikle 0.60 üzeri kabul edilir). Ayrıca, değişkenler arasındaki ilişkinin anlamlı olup olmadığını belirten **Bartlett Sphericity Testi** sonucu da anlamlı bulunmuştur ( $\chi^2 = 3694.756$ ,  $df = 435$ ,  $p < .000$ ). Bu sonuçlar, verilerin faktörleştirilebilir olduğunu ve ölçeğin yapısal geçerliğini desteklediğini kanıtlamaktadır.

## Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığı, **Cronbach Alfa** güvenirlik katsayısı kullanılarak test edilmiştir. Ölçeğin tamamı için hesaplanan genel Cronbach Alfa katsayısı **0.91**'dir. Bu yüksek katsayı, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Alt boyutlar bazında iç güvenirlik katsayıları da yüksek bulunmuştur:

Kayıt alt boyutu için **0.75**

Güven alt boyutu için **0.76**

Tutum alt boyutu için **0.81**

Sayıgı/tibar alt boyutu için **0.84**

Tüm alt boyutların güvenirlik katsayıları kabul edilebilir düzeyin (genellikle 0.70) üzerinde olup, ölçeğin alt yapıları da güvenilir olduğunu göstermektedir.

## Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde uygulanan Faktör Analizi, ölçeğin teorik olarak belirlenen dört faktörlü yapıya mı doğrulamıştır. Analiz sonuçları, 30 maddenin dört ayrı faktör altında toplandığını ve bu faktörlerin B?T kullanıma yönelik farklı psikolojik eğilimleri temsil ettiğini göstermiştir.

Faktör yapısı ve madde dağılımı şöyledir:

**Faktör 1: Saygı/Tibar (8 madde)**

**Faktör 2: Kaygı** (9 madde)

**Faktör 3: Güven** (6 madde)

**Faktör 4: Tutum** (7 madde)

## Araç

**Test Türü:** Geliştirme

**Format:** 4'lü Likert Tipi Derecelendirme. Yanıt seçenekleri 1= "kesinlikle katılmıyorum" ile 4="kesinlikle katılıyorum" arasında değişmektedir.

**Maddeler ve Boyutlar:** 4 alt boyut ve 30 madde.

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Popülasyon Grubu:** Akademik Çalışma Popülasyonu (Kaynak metinde spesifik bir grup belirtilmemiştir, ancak akademik bağlamda geliştirilmiştir).

**Yaş Grubu:** Belirtilmemiştir.

**Popülasyon Detayları:** Belirtilmemiştir.

**Test Metodolojisi:** Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

## Anahtar Kelimeler

B-T Tutumu, Teknoloji Kaygısı, Güvenirlik Katsayısı, KMO, Cronbach Alfa, Likert Ölçeği.

## Yazarlar

**Sorumlu Yazar:** Selahattin Arslan

**Yazar ORCID Tanımlayıcısı:** Sağlanmamıştır.

**İletişim E-posta Adresleri:** selaharslan@yahoo.com.fr

**Yayın Adresi:** Sağlanmamıştır.

## Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek 2010 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için yazar(lar) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal makalesi ProQuest üzerinden erişilebilir: [search.proquest.com](http://search.proquest.com)

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [bilgi-ve-iletisim-teknolojileri-kullanimi-seviyeleri-belirleme-olcegi-toad.pdf](http://bilgi-ve-iletisim-teknolojileri-kullanimi-seviyeleri-belirleme-olcegi-toad.pdf)

## Kaynaklar

Kutluca, T., Arslan, S. ve Özpernar, ?. (2010). Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanım Seviyeleri Belirleme Ölçeği geliştirilmesi. *Journal of Turkish Science Education*, 7(4), 37-45.

## Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanım Seviyeleri Belirleme Ölçeği Maddeleri

**ÖNEMLİ:** Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

4 alt boyut ve 30 madde

İtibar (8 m): B.İ.T. hakkında gelişmeleri takip ederim

Kaygı (9 m): B.İ.T. öğrencilerin yaratıcı düşünmeyi kışkırtmadığını düşünüyorum.

Güven (6 m): B.İ.T. eğitimde kullanılabilir

Tutum (7 m): Ekstra B.İ.T. kurslara istiyorum.